

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Mandatis principum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96119](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96119)

ADDITIO.

P. P. A. V. P. Leges. Ho. pro limita. huius. l. quod error facti, vis de Aller. conf. r. ubi sufficit quod ex solo iuramento iunctis alijs coniecturis presumitur quid factum per ignorantiam iuris. Item no. quod sicut non licet ignorare generales leges, ita nec consuetudines generales secundum Bald. in rubr. de consuetu. recti fen. Fel. in c. i. in prin. extra de re iud. z ad primam de errore iuris dubij vis de omnino Fel. in d. ca. i. in princip. extra de re iud. In fin. l. i. de trans. Item quod error iuris probabilis presumatur ad eroneras rionem heredis, sicut in facto alieno presumitur error facti, vide Arer. omnino in l. quod in rerum. s. j. de lega. j. ubi etiam de errore iuris dubij, quod equiparatur errori in facto, vide pulchre. Fel. in c. de quarta. de prescript. in l. limitatione ad l. nunquam de vsuca. In fin. l. iuris ignorantia. C. qui admitt. Bar. in penul. s. ad crimine. ff. de publi. iudi.

* CLAVD. DE SEISS. Lata culpa. Imo quoadq. est dolus, v. in doctore, secundum Bald. in s. iudices. in prin. de pac. iur. firm. in vrb. feud. z quod dicitur hic q. omnes scire debet leges, alias sunt in culpa, est verum quod scire debent regulas, non autem fallen. Ita Sal. z Rom. in l. quod te. per glo. si ubi ff. si cert. peta. licet Al. ex. teneat ibi contrarium in fin.

LEX

Principes nunquam est adendum quando potest decidi de similibus ad similia.

Cum De nouo. Opp. quod imo debeat iudicari de similib. ad similia vt ff. eod. l. non possunt. Dicit gl. illud est verum quando Imperator no. esset presens: sed si presens esset, tunc debeat adiri, vt hic; hoc. in hoc contradicunt huic gl. dicentes quod vltis imus recurus est ad principem, quando simile non reperitur. Ans. de istam opin. puto veram argu. Lamphozem. s. in reitutatio. de appel. s. de precib. Impera. offer. l. i. z in ceteris distinctio tua bene dicitur hic, z ff. de leg. l. non possunt quam vide, zc.

LEX

Sententia diffinitiva Principis, z eius declaratio habet vim legis.

Imperator solus potest legem condere, z interpretari.

Sententia diffinitiva Principis lata super causa, de qua cognouit, z eius declaratio habet vim legis, z eius est interpretari, cuius est condere, h. d. ita. l. Ades quod. sententia diffinitiva principis hz vim legis. Secundo no. q. i. solus Imperator potest legem condere, z interpretari. C. oppo. ad prim. in m. s. eo. l. i. z l. i. in fin. Sol. hic Imperator de causa cognouit, ibi non. Item oppo. z videtur quod imo, z alius quam imperator potest legem condere, scilicet populus Romanus, vt Instru. de iure natur. s. l. r. Item senatus, vt ff. eod. l. non ambigitur. Solu. Dicitur quidam Imperator solus potest, z nullus alius solus. Alij dicunt, quod illi faciunt Principis auctoritate, z hoc magis placet. Sed an hodie populus Rom. z Senatus possit facere legem? Ho. dubitat hic, z in l. non ambigitur. ff. eo. biciter dicebam ibi, ego credo quod populus Rom. z Senatus non possunt facere legem. Ratio est postquam populus Romanus transiit in potestatem in principem, adhuc apud eos remanent potestas eligendi z puniendi, vt l. s. et actus. de origi. iur. s. illo tempore poterat populus Romanus condere legem, z etiam Senatus, sed hodie omnis potestas Imperij est abdicata ab eis. Aus enim eligendi habent principes de Alemania, z in s. puniendi habet solus Papa, vt extra de re iud. ca. ad apostolicam, z ibi no. l. vj. Cum enim nihil sit quod de imperio remanent eis, non video quomodo possunt legem condere, quod no. Et hanc rationem nullus facit, zc.

ADDITIONES.

ALEX. C. Cum legis. Et sic sententia lata contra sententiam Principis esset ipso iure nulla, sicut si esset lata contra legem quod plerumque examinat Imo. z alij in l. quod Jul. s. vtrum ad trebel. facit quod no. in l. p. e. de donat. inter vir. Et licet sententia Principis requiratur citationem, c. i. de causa poss. z cle. pastorals de re iud. Falz. lit. nisi ferretur contra rebelles ecclesie, secundum Jo. And. in c. i. olim. de re iud. in nouel. argu. illius ter. z Bald. facit festum in proe. mo feudo: um quod not. z via citatio habet vim peremptoria secundum Imo. in ca. cum nobis olim. de electio. z no. quod in tali sententia principis non requiritur exactus ordo iudiciorum secundum Jo. And. in nouel. post Imo. in c. i. in causis de senten. z re iud. z ipse solus habet potestatem mandandi, facias sic. Alij vero debent dicere, facias iustitiam secundum Imo. in c. significandis. de offi. deleg. Item intellige, vt per Imo. in l. s. si coheredis. ff. ad leg. Falz. vide omnino in d. c. i. in causis de re iud. dicit tamen not. Imo. in c. j. de lit. contes. quod de nullitate processus facti coram principe non seruato iuris ordine non potest opponi, quia permittens coram se alter procedi, videtur dispensare. Et idem no. Jo. an. r. v. q. i. in iuris. s. i. quod optime facit quod no. Spe. in l. de senten.

si iura propositiones versis non valet, etia si esset lata, z quod no. in l. omni. s. de test. vide Ang. z quod no. Bald. in l. s. j. quomodo, z quando iudex. z Bald. in l. nec causas. s. de app. Aliquid per l. in l. s. de arb. z Bald. hic qui dicit requiri citationem, quamquam non requiritur ordo iudiciorum. Item coram eo examinatur versus, z omnia que sunt de iure gentium, z Adde Bald. in l. rescripta s. de precib. Imper. offer. z adde quod princeps potest iudicare sola veritate inspecta, postea quod alias ordo iudiciorum seruatus non sit Ter. est no. in c. ad petitionem ad ff. de accus. quem ad hoc alleg. Bald. in vrb. fen. in c. j. s. de natu. iuncti. fen. Et quod requiratur citatio, est ter. z ibi Bar. in l. nam ita diuis. de adop. z l. diuis. de iur. iur. ann. z Bar. in l. Ballu. s. z quid sit tatum. ff. de lib. z post. z dicit Imol. in c. j. de lit. contes. quod defectus litris stipuletur coram principe, dicit Bald. in auth. si quis de test. quod testes inordinare recepti, etiam a Cardinali, non probant. Alleg. quod habetur in c. accedens de accu. quod sententia interlocutoria Principis non seruatur pro lege, vide l. i. cum gl. illa. s. eo. z in l. cum prolatis. ff. de re iud. z ibi dicitur versus sine n. z vide in materia Ang. Arer. in l. i. ex pressum. ff. de appe. P. P. A. V. P. C. Cum legis. In sententia, z declaratio principis habeatur pro lege, z nocet his qui no. erunt in causa etiam clericis, vide Lomen. cons. iij. incip. in nomine domini Jesu Christi. in prin. Et ibi quid quando facta est parte absente. Item de materia sententie late ab Imperatore, vel Papa, vide Fel. in c. i. in causis extra de re iud. Et limita istam regulam solum pro eedere in Imperatore, vel Papa, vel alio supremo principe. Secus in inferiore a principe, licet habeat legis condende potestatem, ita Ang. singulariter per glo. ibi in l. i. ff. de feri. vide Falz. in l. ciuitas. ff. si cer. per. Et de Bald. l. donationes ad ff. C. de dona. inter vir. z vro. Et de mod. in d. l. i. ff. de fer. Et de omnino quomodo sententia principis habeatur vim legis, z quid de interlocutoria, z quid de alio principe pter Papam vel Imperatorem Falz. in l. j. ff. de conf. prin. Et ibi etiam cui teneantur seruare iuris ordinem, z quam super quod vide Fel. in c. ad petitionem extra de accus. Aler. in l. apud Fulhanum s. vtrum in i. no. ff. ad Trebelia.

ALEX. C. Facere legem. Item tenet Jo. de lig. in c. j. de confit. sed vo. Ant. disputat an recte imperium fuerit acquiritum per populum Romanum, z per consequens recte translatum in Imperatorem. Videtur dicere quod non. z ibi per Imo. z etiam per enim in rub. de verb. obl. vide Bald. in l. j. de adop. z Ber. de Anchy. in c. canonum statuta in vers. nono quere breuiter, zc.

ALEX. C. Solus Imperator. Et ad hoc vide Bald. in l. no. ambigitur. ff. eo. z Bald. in c. j. s. de iuncti. ff. nullis on. inter do. z val. in vrb. feud.

De mandatis principum. Rubr. XVIII.

LEX

De mandato principis non creditur alicui nisi publicum ostendatur instrumentum.

Principis sedis apostolice, vel principis, non creditur, nisi habeant literas.

Notarius principis dicitur habere dignitatem.

Siquis Not. i. quod non creditur alicui quod dicitur publicum instrumentum, h. d. Not. quod non creditur nuncius sedis apostolice vel principis, nisi habeat literas. C. C. Circo not. quod officium notariatus est dignitas, Et sic not. quod infamis non potest esse notarius, vt l. j. de dignitatib. tamen hoc est verum in notario principis, alias isti notarij dicitur magis habere officium quam dignitatem. Vbi tibi hoc anno in l. ca. s. hac lege. ff. ad leg. iul. rep. zc.

ADDITIONES.

POMA. C. Si quis limita. nisi quando Princeps esset presens, quia tunc creditur alicui absque eo quod ostenderet mandatum. Ita Spe. in tit. de proban. s. p. ver. quid de auditorib. vide Roma. in l. i. z l. sciendum. ff. de verb. oblig. z vide aliqua per do. H. pro. in c. nobilitatis vrb. z c. v. z sed. consi. c. l. v. col. z. z consi. c. l. x. v. z consi. c. l. j. Panoz. r. v. in vrb. dub. vo. h. z seq. Roma. consi. l. i. in iij. vrb. vol. h. z Panoz. consi. l. iij. v. h. z consi. c. iij. in h. vrb. Fel. in c. cum in iuramento de prescript. in fin. z Roma. consi. c. l. x. v. in h. vrb. z Ange. consi. c. l. x. v. z Bald. in c. cum a nobis de testa. z Aler. consi. c. v. vo. s. vbi loquitur in Cardinali. Et quod non presumatur pro mandato, veniam diuinitate temporis, vide Ang. c. o. s. vol. iij. z in l. qui in aliena. in veritate adde. ff. de acqui. hered. Et quod quando Princeps est presens, zc. vide Bal. consi. r. iij. in v. parte. Non presumitur ergo pro mandato, nisi contractus ex eius inspectioe appareat, z vide Aler. consi. v. vo. iij. z l. iij. vo. iij. z pulchre l. r. r. eo. vo. z l. r. r. eo. vo. Fel. in c. sicut de re iud.

P. P. A. V. P. C. Mandatum. vide Ang. consi. c. l. x. v. incip. mandatum principis. Et de Rom. consi. l. r. Limita tamen nisi Princeps esset presens, Et de Fel. in c. quod si pro his de fide instr. Et de late Fel. in

Sell. in c. cil in iure de offi. dele. vbi etiam tangit an Cardinali crea...

Uelle. condemnatur exceptione no opposita. Lerte in ipsa senten...

De iuris, & facti ignorantia. Rub. XXI. ADDITIO.

Dictum est. de legib. & senatusconsultis. verum. qz sunt quis...

Uelle. condemnatur exceptione no opposita. Lerte in ipsa senten...

LEX I.

- 1. Exceptio nullitatis pot opponi. 2. Exceptio peremptoria apposta ad executionem sententie pot op...

Uelle. condemnatur exceptione no opposita. Lerte in ipsa senten...

De iuris, & facti ignorantia. Rub. XXI. ADDITIO.

Quamuis. Iste tit. est multu fortis. & vti...

Uelle. condemnatur exceptione no opposita. Lerte in ipsa senten...

ADDITIONES.

- ALEX. Opponere exceptionem. Et ad intellectum huius legis...

quod no. quomodo. d per L. namquam...

Uelle. condemnatur exceptione no opposita. Lerte in ipsa senten...